

LARVIK KOMMUNE

Samfunnskontakt

Kunnskapsdepartementet - KD Postboks
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Journalpost ID: 19/50462
Saksbehandler: Kristine Borvik
Dato: 15.05.2019

Høringssvar - forslag til offentlige organers ansvar for bruk av tolk mv- Tolkeloven

Larvik kommune viser til høringsbrev med vedlegg datert 01.03.19. Departementet ønsker særlig svar på 8 spørsmål knyttet til lovforslaget fra høringsinstansene. Larvik kommune har vurdert samtlige 8 spørsmål fra departementet til høringsinstansene. I tillegg er det gitt 3 ekstra innspill knyttet til økonomiske konsekvenser knyttet til lovforslaget, krav om politiattest og innføring av gebyr.

Larvik kommune har følgende innspill til lovforslaget:

1. Tilsyn og pålegg:

Larvik kommune støtter departementets forslag om å etablere en mekanisme for å sikre at offentlige organer følger lovens bestemmelser i form av tilsyn og pålegg og mener at ingen andre organer enn PST og domstolene bør unntas fra bestemmelsen om tilsyn og pålegg. Flere unntak vil svekke effekten av tolkeloven.

2. Pliktbestemmelsen i lovforslaget og behov for justeringer:

Larvik kommunes vurdering er at det vil i praksis være vanskelig å identifisere på forhånd hvilke samtaler som kan falle inn under plikten til å bruke tolk og dermed også plikten til å bruke kvalifisert tolk. Samtalens emne og forløp kan ikke alltid forhånds bestemmes. Derfor bør det parallelt med profesjonaliseringen av tolkeyrket, bli krav om å bruke kvalifisert tolk i alle typer planlagte tolkesituasjoner.

3. Skal unntaket fra kravet om å bruke kvalifisert tolk konkretiseres ytterligere?

Larvik kommune vurderer at unntaket fra kravet om bruk av kvalifisert tolk praktiseres i sammenheng med lovpålagte frister for de forskjellige tjenestene og dette bør presiseres i loven. Denne muligheten skal ikke kunne praktiseres ubegrenset, men skal kobles/ knyttes til saksbehandlingsfrister. Retningslinjene for bruk og bestilling av tolk, som offentlige organene skal pålegges å utarbeide, skal sørge for gode rutiner for planlegging av tolkede samtaler. Slik at forekomsten av bruk av unntaksbestemmelsene minimeres. Larvik kommune mener at en ytterligere presisering/konkretisering av unntaket kan være nødvendig. Dette forutsetter at offentlige organer har tilgang på kvalifiserte tolker. Det er helt nødvendig med et nasjonalt løft for å øke antall kvalifiserte tolker for å kunne innfri kravene som følger av loven. Dersom loven iverksettes uten økt tilgang på kvalifiserte tolker, vil det være stor sannsynlighet for lovbrudd.

Dette gjelder særlig i kommuner og fylkeskommuner, som er de sektorene med størst andel ukvalifiserte tolker.

4. Om skjermtolking og hvordan skjermtolking i offentlig sektor skal organiseres?

Larvik kommune påpeker at det ligger et stort ubenyttet potensiale i økt brukt bruk av skjermtolking. Å benytte seg av skjermtolking som tolkemetode vil være en absolutt nødvendighet for å kunne møte lovens krav om bruk av kvalifisert tolk. For å kunne ta stilling til skjermtolking og den effekt det kan gi for å møte konsekvensen av lovforslaget, må organisering av skjermtolking utredes nærmere. Det bør foreslås forskjellige modeller for en slik organisering, med tanke på de variantene som finnes i markedet av tolker. Det være seg tolker som jobber som selvstendige, tolker som formidles via formidlere og offentlige organer som har egne tolkereregistre. En fremtidig organiseringen av skjermtolking bør sees i sammenheng med de aktører som i flere år har forsøkt å innføre skjermtolking, uten å lykkes med det. En utredning må derfor kartlegge hva som ikke har fungert. Det bør under utredningen tas hensyn til hvordan den største andelen av oppdragene i dag organiseres, løses og hvor de blir utført. I distriktene, hvor det er minst tilgang på kvalifiserte tolker, blir det i dag benyttet telefontolking og fremmøtetolking. Dersom dette skal erstattes av skjermtolking må utstyret være lett tilgjengelig, både for tolk og tolkebruker. I tillegg skal løsningen ivareta personvernet og investeringskostnaden bør ikke være for stor. Ikke minst skal den være driftssikker, slik at jobben til tolken ikke blir vanskelig/umulig. Det forutsettes også at tolkebrukere får opplæring i bruk av skjermtolking. Et forslag kan være at man benytter seg av teknologiutviklingen i telekommunikasjonen, i form av f.eks. bruk av kryptert Skype, da kan både tilgjengelighet og økonomi ivaretas.

5. Om hvordan Imdi kan bruke sin rolle som fagmyndighet til hjelp for de ulike sektortilsynsmyndighetene?

Larvik kommune støtter at Imdi skal være organet som gir faglig råd og veiledning til hvordan tilsyn med tolkeloven skal gjennomføres, og bør ha med seg flere aktører i det tolkefaglige miljøet. Sammen skal de være retningsgivende for hva tilsynsmyndighetene skal passe på ved tilsyn. Sektortilsynsmyndighetene skal pålegges å bruke Imdi som fagmyndighet. Tilsynsmyndigheten skal tilrettelegge for hvordan eksterne kilder kan melde fra om behov for tilsyn. I lovforslaget er det imidlertid lite krav om dokumentasjon fra offentlige organer når tilsyn skal gjennomføres. Det bør derfor fremkomme i de retningslinjer som Imdi utarbeider om hvordan pliktbestemmelsene skal dokumentere.

6. Om det bør etableres et partssammensatt utvalg for å vurdere varsler mot tolker og gi advarsler?

Larvik kommune mener at det bør tilrettelegges for dette. De som mottar varslene må ha nødvendig fagkompetanse til å kunne vurdere disse. Det er nødvendig med et partssammensatt utvalg for å kunne ivareta tolkenes interesse og yrkesframtid, gi vurderingen faglig tyngde, og ikke minst hvordan resultatet av en slik evaluering skal administreres. Utvalget bør bestå av Imdi, fagpersoner fra det tolkefaglige akademiske miljøet, ressurser med juridisk kompetanse og representant fra interesseorganisasjoner for tolker (f.eks. tolkeforeningen).

7. Om det bør innføres en mulighet til å kreve inn en egenandel fra brukere av tolketjenester?

Larvik kommune sin vurdering er at det ikke innføres en slik mulighet. Dette vil kunne føre til at enkelte brukere vegrer seg mot å benytte tolk når det er personlig økonomi knyttet til dette. Vi vet at de fleste som har behov for tolk er i en midlertidig livssituasjon, der de er avhengige av det offentlige for å klare seg økonomisk. Noe som igjen betyr at de må prioritere sin økonomi hardt. Det er ikke tvil om at personer i denne gruppen vil avstå fra å bruke tolk hvis de må betale en egenandel. De vil muligens forsøke å løse utfordringen med språket på andre måter eller å velge å ikke oppsøke hjelp når de trenger det. Når hele grunnlaget for tolkeloven bygger på å ivareta

hensynet til rettssikkerhet og forsvarlig hjelp og tjeneste og ikke minst hensynet til lik behandling, vil en innføring av egenandel svekke hensynet til nettopp dette. Andre brukere, som ikke har språklige utfordringer, må ikke betale egenandel i lignende situasjoner. Innføring av egenandel vil etter vårt syn derfor kunne føre til forskjellsbehandling.

8. Om kravet om kvalifisert tolk bør tre i kraft på ulike tidspunkt i ulike sektorer for å motvirke mangelen på kvalifiserte tolker?

Larvik kommune mener at en gradert innføring av loven vil kunne svekke loven. Det er allerede mange forbehold i lovforslaget. Samtidig ser vi utfordringen med å ha nok kvalifiserte tolker ved å iverksette loven på samme tidspunkt for alle. Rådmannens vurdering er at det bør være et forarbeid før ikraftsettelsen, i form av en handlingsplan for innføring av loven, samt kartlegging og bruk av skjermtolking. Det vil også være nødvendig å ha en handlingsplan som sørger for å øke antall kvalifisert tolker (med 1500-1700) slik det er kartlagt at behovet vil være.

Larvik kommune har følgende tilleggskommentarer til lovforslaget:

Økonomiske konsekvenser av innføring av loven:

Samlet vil innføring av tolkeloven medføre merkostnader for kommunen, Larvik kommune forutsetter at mer utgiftene kompenseres for av staten.

Politiattest:

Departementet foreslår at tolker skal legge frem uttømmende og utvidet politiattest når de skal utføre oppdrag for politi, påtalemyndighet, domstolene, utlendingsforvaltningen, kriminalomsorgen og gjenopptakelseskommisjonen. Larvik kommune mener at det skal innføres samme krav om uttømmende og utvidet politiattest for alle tolker som står registrert i Nasjonalt tolkeregister. Tolken har samme funksjon og oppgave uavhengig av om tolken tolker i domstolene eller på et Nav kontor. Tolkenes egnethet er like relevant uansett hvor tolkeoppdraget utføres. Dette er også viktig for brukerens tillit til tolken. Politiattest bør ikke bli brukt som et middel som gir falsk trygghet. Det bør derfor være mulig å ha en mekanisme som sørger for innhenting av oppdatert politiattest med jevne mellomrom.

Innføring av gebyr-faktura for ikke å møte opp:

Departementet foreslår at det innføres en mulighet for offentlige organ til å kreve gebyr av personer som ikke møter opp til planlagt møte, der tolk er bestilt. Larvik kommune mener at innføring av gebyr kan få uohensiktsmessig effekt, da det vil kunne medføre en ulik praksis for brukere som behersker norsk og brukere som trenger tolk. Der manglende oppmøte allerede utløser et gebyr mener Larvik kommune at det er uohensiktsmessig at personer som er i behov av tolk påføres to gebyr for samme manglende oppmøte.